

Belgische hoogleraar bewondert reductie antibiotica in Nederlandse veehouderij:

'Nu goed nadenken waar bodem ligt'

In België kijken ze met veel respect naar de ruime halvering van het antibioticagebruik in de Nederlandse veehouderij afgelopen jaren. Die afname gaat komende jaren minder snel. Er ontstaat dan een nieuwe situatie waarbij elke tijdelijke of toevallige stijging direct veel maatschappelijke onrust veroorzaakt.

Tekst: Lauk Bouhuijzen
Beeld: Ellen Meinen

De halvering van het antibioticagebruik in de Nederlandse veehouderij afgelopen jaren is 'een fantastische prestatie'. „In België zijn wij blij met 12,7 procent daling afgelopen twee jaar. Eigenlijk beschamend vergeleken met Nederland, u bent veel verder dan ons”, complimenteert de Gentse hoogleraar Jeroen Dewulf zijn noorderburen op een symposium in Uddel (GD) van het Collectief Praktiserende Dierenartsen (CPD). „Ik denk dat bij ons het maatschappelijke debat hierover niet zo leeft als bij jullie.”

Dewulf is oprichter en voorzitter van het Belgische kenniscentrum AMCRA (Antimicrobial Consumption and Resistance in Animals), vergelijkbaar (maar veel later opgericht) met de Nederlandse SDA (Diergeneesmiddelen Autoriteit). In België zijn alle betrokken partijen van boer tot overheid en bedrijfsleven binnen AMCRA vertegenwoordigd, terwijl de SDA een publiekrechtelijk orgaan is. „Bij onze Belgische aanpak moeten alle betrokken partijen en instellingen het eerst

In België gaat de reductie van het antibioticagebruik in de veehouderij veel langzamer dan in Nederland. „Bij ons leeft het maatschappelijke debat hierover niet zo erg als bij jullie”, zegt de Belgische hoogleraar Jeroen Dewulf op een symposium van het CPD (Collectief Praktiserende Dierenartsen).

met elkaar eens zijn. Onze aanpak kun je omschrijven als langzaam, rationeel, breed gedragen en duurzaam.”

De zeer grote daling in Nederland, gemiddeld 57,5 procent de afgelopen vijf jaar, heeft volgens de Vlaamse deskundige ook nadelen. „Op een laag gebruiksniveau kun je veel sneller een toevallige schommeling krijgen met alle onrust van dien. Kijk naar Denemarken met een betrekkelijk laag antibioticagebruik. Stijgt dat een jaartje eens toevallig 5 procent, dan trekt dat direct heel veel aandacht.”

Verantwoord

Volgens Dewulf zal de afname in Nederland de komende jaren langzamer gaan en wordt het nu tijd voor een ander soort discussie. „U moet gaan kijken waar de bodem van het antibioticage-

bruik ligt. Wat is nog verantwoord en wat niet meer, want we hebben het wel over dierenwelzijn en gezondheid. Aan die discussie zijn wij in België voorlopig nog niet toe, eerst zal bij ons het gebruik veel lager moeten worden.”

Minder antibioticagebruik heeft alles te maken met de dreiging van resistente bacteriën, maar Dewulf waarschuwde voor te snelle conclusies. „Resistentie is op zich een natuurlijk fenomeen van tienduizenden jaren oud. Alleen ging het dan om lage hoeveelheden resistente bacteriën. Hoe meer antibiotica, des te meer resistentie, dat staat wel vast. Dat zijn niet meer resistente bacteriën, maar wel meer resistente eigenschappen die sneller worden uitgeleend. Factoren als stress, voeding, hygiëne en huisvesting spelen mee, maar zijn misschien 10 procent van het probleem. Toch is het een com-

plexe discussie met een veelvoud aan verbanden, veel soorten en factoren die een rol spelen. Het is erg gevaarlijk om in algemene termen hierover te spreken. Wel vond ik de snelle daling van de resistentie in Nederland door het dalende antibioticagebruik erg

verrassend. Ik had niet verwacht dat het zo vlug zou gaan.”

Hij riep de aanwezige dierenartsen van de jonge belangenvereniging CPD wel op om in gesprek te gaan met hun collega's in de menselijke gezondheidszorg. „Jarenlang wezen zij naar u als het om de oorzaken van resistentie ging. Nu kunt u als dierenartsen tegen hen zeggen hoe het moet met deze reductie in het achterhoofd.”

Afvlakken

Directeur Hetty van Beers van de SDA (Diergeneesmiddelenautoriteit) was het met haar Belgische collega in grote lijnen eens. „Nu we na vijf jaar al 57,5 procent minder gebruiken, zal de afname zeker gaan afvlakken. Het wordt geen 100 procent reductie”, merkte Van Beers op, die kritisch was over zowel de Nederlandse als Europese politiek.

„In Nederland maten wij op basis van wat voorgeschreven werd een jaarverbruik van antibiotica van 197.000 ton. De producenten, verenigd in de Fidin, meldden een jaarproductie van 209.000 kilo werkzame stoffen. In de politiek wil men dat het dan helemaal klopt. Terwijl dus niet alle dieren zijn meegeteld. Andere middelen waren te oud en niet meer te gebruiken. In de EU is men positief over ons voortvarende beleid, maar niet alle landen delen dat. Zij zijn bang dat ze dit ook zo moeten invoeren. Je ziet dat toch vooral landen met grote exportbelangen zich inzetten voor reductie van het antibioticagebruik.”

Beers kon ook melden dat het beleid steeds wordt uitgebreid en bijgesteld. „Bij varkens zijn er nu de categorieën vleesvarkens en zeugen. Vanaf 1 januari worden dat er drie; zeugen inclusief die in de kraamstal, gespeende biggen en vleesvarkens inclusief gelten.”

Voor de aanwezige CPD-dierenartsen was dat aanleiding om te stellen dat de huidige benchmarking (gebruiksgegevens per dierenarts) dan niet meer echt zal kloppen. Bovendien vinden sommige dierenartsen dat de invloed van de veterinaire gezondheidszorg zelf bij de SDA erg klein is. Dat ontkende Van Beers. „Ik twijfel er niet aan dat dierenartsen bij de SDA voldoende invloed hebben op ons beleid. In het bestuur en expertpanel praten humane en veterinaire deskundigen heel goed met elkaar.”

VEROUDERDE REGISTRATIES

Bij het voorschrijven van antibiotica groeit de discussie over verouderde registraties van de diergeneesmiddelen. Het gaat dan om problemen zoals onjuiste dosering, onjuiste doseringsduur en gebrek aan werkzaamheid. Volgens Irma van Deurzen van producent Dopharma Research zal dat probleem niet snel kunnen worden opgelost. Volgens haar is aanpassing of uitbreiding van het registratiedossier een oplossing om nationale knelpunten te verhelpen, maar kan niet worden verwacht dat de producerende industrie er veel tijd aan zal besteden. Registratie van diergeneesmiddelen is volgens Van Deurzen geen nationale zaak meer nu er Europese regels, registratieprocedures en beoordeling van dossiers zijn. „Oplossingen moeten worden gezocht binnen Europa en binnen de EG-regels.” Zij riep de aanwezige dierenartsen wel op om problemen zo uitgebreid mogelijk te melden, inclusief datum, het aantal blootgestelde dieren, het aantal dieren met een reactie, de indicatie en de gegeven dosering van het middel.